

IPOPI, ESID, INGID, APSID, ARAPID, ASID, LASID, SEAPID'den
Yeni Koronavirüsün epidemiyi hakkında ortak açıklama

SARS-CoV-2— COVID-19

(Orijinal açıklama 13 Subat 2020 itibariyle,

1.güncelleme 10 Mart 2020 itibariyle).

Koronavirüs- nedir?

Aralık 2019'da Çin'in Hubei Eyaletinde, Wuhan'da yeni bir koronavirüsün (COVID-19 hastalığına yol açan SARS-CoV-2) neden olduğu bir pnömöni vakası grubu bildirildi.¹ Koronavirüsler birçok farklı hayvan türünde yaygındır ve insanları enfekte edip onlarda yaymaları nadirdir fakat gerçekleşebilir. Son örneklere Şiddetli Akut Solunum Sendromu (SARS-CoV) ve Orta Doğu Solunum Sendromu (MERS-CoV) dahildir. SARS-CoV-2, önceki iki koronavirüsten farklıdır ve COVID-19 hastalığına neden olur.²

COVID-19 gripten daha mı kötü?

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) her yıl dünya çapında 250.000-650.000 ölümlen sonuçlanan yaklaşık 3-5 milyon şiddetli grip vakası tahmin etmektedir. COVID-19 epidemiyolojisi ile ilgili veriler azdır. Gripten belirgin farkı, COVID-19'un gripten daha hızlı ve daha fazla sayıda insana yayılmasıdır. Önemli salgınlarda, bu, yerel tıbbi bakım kurumlarının çok yoğun hale gelmesi anlamına gelir ve şu anda haberlere yansıyan acil durumu yaratır. Yakın gelecekte grip ve COVID-19 arasındaki benzerliklerin ve farklılıkların resmi daha iyi görülebilecektir.

COVID-19 ile ilgili mevcut durum nedir?

Durum sürekli değişiyor ve bölgeniz için geçerli olan en yeni tavsiyeleri izlemenizi tavsiye ediyoruz.

9 Mart 2020 itibariyle dünya çapında (111 ülke) 110.000'den fazla COVID-19 vakası rapor edilmiştir. Çoğunluk ana kara Çin'de ve Asya'daki diğer ülkelerde ancak şimdilerde Avrupa ve Amerika'da ve daha az ölçüde Okyanusya ve Afrika'da da vakalar rapor edilmiştir.³ Çin hariç, rapor edilen vakaların en fazla olduğu ülkeler Güney Kore, İran, İtalya, Fransa, Almanya, İspanya, Japonya ve Amerika Birleşik Devletleri'dir.⁴

Virüsün şiddetine ve yayılmasına bağlı olarak son COVID-19 salgınına vurgulayan halk sağlığı sektöründen kapsamlı bir açıklama ciddiye alınmalıdır. Ancak, mevsimsel influenzalar ile karşılaştırıldığında, hasta sayısı ve yayılımı açısından primer immün yetmezliği (PİY) olan hastalar için daha büyük bir tehdit oluşturabilir.

Nasıl yayılır?

COVID-19'un bulaşma yolu önceki koronavirüs salgınlara benzerdir ve kişiden kişiye şu şekilde yayılır:

- Öksürürken veya hapşırırken yayılan solunum damlacıklarıyla
- Enfekte bir kişiyle yakın kişisel temas (el sıkışmak veya dokunmak)
- Üzerinde virüs olan bir şeye dokunma ve ardından gözlerinize, burnunuza veya ağızınıza yıkanmamış ellerle dokunmayla⁵

Maruz kalmayı önlemek için kendi kendine izolasyon (hapsetme) şu anda önerilmemektedir.

Yayılma, klasik yıllık influenza yayılmasına benzerdir.

COVID-19 enfeksiyonuna bağlı klinik semptomlar

İnsan koronavirüsleri genel popülasyonda genellikle hafif ile orta derecede hastalığa neden olur. Şimdiye kadar, bu salgında bildirilen ana klinik belirti ve semptomlar ateş, yorgunluk, kuru öksürük ve burun akıntısını içerir. Bazı hastalarda sızı ve ağrı, burun tıkanıklığı, boğaz ağrısı ve / veya ishal görülür. Bu semptomlar genellikle hafiftir ve yavaş yavaş başlar. Bazı insanlar enfekte olur, ancak herhangi bir semptom geliştirmeyenler ve kendilerini kötü hissetmezler. Etkilenen kişilerin yaklaşık %80'i özel tedaviye ihtiyaç duymadan iyileşir.⁶

PİY hastaları COVID-19 için sistematik olarak test edilmeli mi?

Durum sürekli değişiyor ve bölgeniz için geçerli olan en yeni tavsiyeleri izlemenizi tavsiye ediyoruz.

Test genellikle bu virüsün saptanması için özel bir mikrobiyoloji laboratuvarına gönderilecek olan nazal sürüntü örneğine dayanır. (birkaç saat içinde polimeraz zincir reaksiyonu (PCR) yöntemi ile).

Bununla birlikte, insan gücü eksikliği ve PCR bulunabilirliği ışığında, çoğu ulusal kılavuzlar PİY dahil kronik hastalıkları olan hastaları diğer hastalardan ayrı tutmaz. Bu aşamada, hiç semptomu olmayan veya çok sınırlı semptomu olan PİY hastalarının test edilmesi önerilmemektedir. Bunun yanında, bazı durumlarda, negatif bir PCR sonucunun da enfeksiyonu dışlamamaktadır ("yanlış negatif").

Bu nedenle, test için yerel ve ulusal kılavuzlara uyulması tavsiye edilir.

Önlemler

Kişiden kişiye yayılabilecek herhangi bir respiratuar virüsü PİY hastaları için bir risk olabilir. Bu nedenle, PİY hastaları dikkatli olmalı ve COVID-19'un kendi bölgelerindeki gelişmelerini takip etmelidir. İmmünglobulin replasman tedavisi çok çeşitli enfeksiyonlara karşı koruma sağlarken, koronavirüse karşı bağışıklığı garanti etmez. Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO)⁷ ve Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri'nin (CDC)⁸ COVID-19 maruziyetini ve bulaşmasını azaltmaya yönelik önerileri aşağıdadır, ancak liste bunlarla sınırlı değildir.

• Enfeksiyonu önlemek için EN ÖNEMLİ araçlar şunlardır:

- Özellikle hasta insanlar veya çevreleriyle doğrudan temas ettikten sonra, alkol bazlı el losyonu veya sabun ve su (20 saniye) kullanarak ellerinizi sık sık (her saat) yıkayın
- Göz, burun ve ağza dokunmaktan kaçının, akut solunum yolu enfeksiyonları olan kişilerle yakın temastan (1 metre) kaçının
- Ateşi ve öksürüğü olanlarla yakın temastan (1 metre) kaçının
- El sıkışarak veya öpüşerek insanları selamlamaktan kaçının

• Akut solunum yolu enfeksiyonu semptomları olan kişiler öksürük davranış kuralları uygulamalı (mesafeyi korumalı, öksürükleri ve hapşırıkları tek kullanımlık kağıt mendil veya kıyafetlerle örtmeli ve elleri yıkamalı) ve solunum maskesi takmalıdır.

• Kendinizi iyi hissetmezseniz ve ateş, öksürük ve / veya solunum güçlüğü gibi belirtiler yaşarsanız, sağlık uzmanınızdan derhal tıbbi yardım alın

Maske takmalı mıyım?

Maskeler genellikle enfeksiyonu önlemede çok etkili değildir. Çoğu insan iyi bir maske kullanımı için uygun eğitime sahip değildir. Maskelerin düzenli olarak değiştirilmesi gerekir ve muhtemelen bir maske ayarlarken yüzünüzü ellerinizden kirletme riski, bir maske takmanın yararından daha fazladır. Bunun istisnası, size bir maske verildiğinde, bir sağlık kuruluşunda maskenin nasıl giyileceğinin ve uygun bir şekilde atılmasının gösterilmesidir. Şu anda ülkemizde mske kullanımı önerilmektedir ve yönergeler için HSGM internet sayfasına başvurulabilir.

Çocuğum okula gidebilir mi?

Durum sürekli değişiyor ve bölgeniz için geçerli olan en yeni tavsiyeleri izlemenizi tavsiye ediyoruz.

Okula devam, yerel epidemiyolojik duruma ve altta yatan PİY'ye bağlıdır ve PİY uzman hekimi tarafından tartişılmalıdır. şu anda ölkemizde uzaktan eğitim sürmektedir ve okullar kapalıdır.

Seyahat edebilir miyim?

Durum sürekli değişiyor ve bölgeniz için geçerli olan en yeni tavsiyeleri izlemenizi tavsiye ediyoruz.

Seyahat öncesinde, sırasında veya sonrasında akut solunum yolu rahatsızlığı olan seyahat edecek kişilerin tıbbi yardım almaları ve seyahat geçmişini en kısa sürede sağlık uzmanlarıyla paylaşmaları teşvik edilir. Genel olarak, kişisel ve profesyonel gezileri olabildiğince ertelenmesi tavsiye edilir. şuanda ölkemizde şehirler arasında seyahat kısıtlanmıştır ve gerekli hallerde yerel idari sorumluların iznine tabidir.

Bir aşı var mı?

şu anda COVID-19 için bir aşı mevcut değildir. Bununla birlikte, mevsimsel grip (SARS-CoV-2 ile benzer semptomlara sahip bir hastalık) önlenmesine yardımcı olmak için, mümkün olduğunda influenza aşısının güncellenmesi PİY uzmanınızla görüşülmelidir.

PİY hastaları için önerilerimiz

şu anda PİY hastalarının aslında COVID-19'dan daha ağır hastalık riski altında olup olmadığına işaret eden herhangi bir veri yoktur (WHO, CDC'ler ve PİY uzman sağlık uzmanları ve NMO temsilcilerine göre hastaların kendileriyle birlikte).

Bununla birlikte, PİY hastalarının bu enfeksiyon veya hastalığın daha şiddetli seyri için daha yüksek risk altında olabileceğine inanılmaktadır. Bu nedenle, PİY'li hastaların bu enfeksiyona yakalanmasını önlemek için ekstra dikkat göstermeleri gerekir.

Yüksek prevalanslı alanlarda yaşayan PİY hastaları her türlü önlemi ve yerel, bölgesel ve ulusal önerileri (evde kalma, telekomünikasyon, evden çalışma, vb.) takip etmelidir.

Bununla birlikte, PİY hastaları için, yukarıda belirtilen önlemlerin ötesinde, bir enfeksiyondan şüpheleniliyorsa bir doktorla derhal telefonla temas kurmanızı öneririz (PİY uzmanınız, yoksa herhangi bir doktor ki o da PİY uzmanınızın durumunuzu bilmesi için onu bilgilendirmesi gerekir). her bir PİY hastasına özgü durum için en iyi tavsiyeyi sağlayın). Acil tıbbi bakım gerektiğinde hastalar her zaman PİY tanı ve tıbbi çizelgeleri, ilaçları, PİY uzman doktoru ve akrabalarının ayrıntılarını saklamalıdır.

Akciğer ve / veya kalp komplikasyonları olan PİY hastaları, solid organ transplantasyonu PİY hastaları alıcıları, yakın zamanda hematopoietik kök hücre nakli veya gen terapisi alıcıları, kanser (malignite) tedavisi gören PİY hastalarının yanı sıra immünoşüpresif veya immünomodölatör ilaçlar (otoimmün veya enflamatuar veya PİY seyrini karmaşıklaştıran otoenflamatuar) alan hastalar PİY uzman doktorları tarafından aksi önerilmedikçe spesifik tedavilerinde kalmalıdır. İmmünoşüpresif ilaçlar (özellikle kortikosteroidler), enfeksiyon belirtilerini (ateş ve diğer klinik semptomlar) sınırlayabilir. Refahınız da dahil olmak üzere klinik durumda açıklanamayan bir değişiklik olması durumunda PİY uzman doktorunuzla iletişime geçmeniz önerilir.

Önemli respiratuvar sorunları olan PİY hastaları (şiddetli astım, bronşektazi veya kronik solunum yetmezliği) özel dikkat göstermelidir (solunum yolu enfeksiyonu riskinde olduğu gibi).

PİY'niz için tedaviyi düzenli olarak almaya devam etmenin her zaman gerekli olduğunu unutmayın.

İmmünoglobulinler (IVIG veya SCIG) gibi Plazma Kaynaklı Tıbbi Ürünler (PDMP'ler) güvenlidir ve sizi diğer birçok enfeksiyondan koruyacaktır.

İmmünoşüpresif veya immünomodölatör tedavi görüyorsanız, tıbbi bakıcının önerisi dışında herhangi bir tedavi değişikliği yapmamanızı şiddetle tavsiye ederiz.

PİY hastaları da dahil olmak üzere herkes için, bölgenizdeki COVID-19 salgını ile ilgili en son bilgilerden haberdar olmanızı önemle tavsiye ederiz, örneğin Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Avrupa Hastalık Önleme ve Kontrol Merkezi (ECDC) ve ulusal ve yerel halk sağlığı yetkilileriniz tarafından sunulan.

İmmüoglobulinler dahil Plazma Kaynaklı Tıbbi Ürünler (PDMP'ler)

Plazma Protein Terapötikleri Derneği'nden (PPTA) yapılan bir açıklamaya göre COVID-19'un PDMP'lere bulaşma riski yoktur.⁹

İmmüoglobulin replasman tedavisi alan PİY hastaları için, daha sık immüoglobulin dozunun daha fazla koruma sağlayacağına dair kanıt yoktur. İmmüoglobulin replasman tedavisi bir dizi enfeksiyona karşı koruma sağlarken, koronavirüse karşı bağışıklığı garanti etmez.

Durumu düzenli Ig replasman tedavisi altında olması gerekmeyen PİY hastalarında, mevcut preparatlarda COVID-19'u hedefleyen antikorların bulunmaması bekleneceğinden Ig'ye başlamaya gerek yoktur.

İnsanları COVID-19'a karşı korumak veya tedavi etmek için genel popülasyona immüoglobulin verilmesi önerisi yoktur.

Ulusal sağlık yetkilileriniz tarafından sağlanan ulusal kurallara uyulmalıdır (epidemiolojik durum ve yönetim bir ülkeden diğerine farklılık gösterebilir).

Sadece PİY uzmanınızın size ne önereceğinizi en iyi bileceği gerçeğini vurgulamamız gerekir.

¹ Avrupa Hastalık Önleme ve Kontrol Merkezi. Sağlık ortamlarında 2019-nCoV hastalarının bakımı ve enfeksiyon önlemesi. ECDC: Stockholm; 2020. Adresinde mevcuttur: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/nove-coronavirus-infection-prevention-control-patients-healthcare-settings.pdf> [Erişim tarihi: 04-04-2020]

²Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri. 2019 Yeni Koronavirüs, durum özeti. 02-02-2020. Adresinde mevcuttur: <https://www.cdc.gov/coronavirus/index.html> [Erişim tarihi: 03-02-2020].

³ Avrupa Hastalık Önleme ve Kontrol Merkezi. Dünya çapında durum güncellemesi, 4 Mart 2020. Adresinde mevcuttur: <https://www.ecdc.europa.eu/en/geographical-distribution-2019-ncov-cases> [Erişim tarihi: 04-03-2020].

⁴ Ibid.

⁵ Dünya Sağlık Örgütü. Koronavirüsler hakkında soru-cevap (COVID-19). 23 Şubat 2020. Adresinde mevcuttur: <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/q-a-coronaviruses> [Erişim tarihi: 04-03-2020].

⁶ Dünya Sağlık Örgütü. Koronavirüsler hakkında soru-cevap (COVID-19). 23 Şubat 2020. Adresinde mevcuttur: <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/q-a-coronaviruses> [Erişim tarihi: 04-03-2020]

⁷ Dünya Sağlık Örgütü. Koronavirüsler hakkında soru-cevap (COVID-19). 23 Şubat 2020. Adresinde mevcuttur: <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/q-a-coronaviruses> [Erişim tarihi: 04-03-2020].

⁸ Avrupa Hastalık Önleme ve Kontrol Merkezleri. Önleme & Tedavi. 29-01-2020. Adresinde mevcuttur: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/about/prevention-treatment.html> [Erişim tarihi: 03-02-2020].

⁹ Plazma Protein Terapötikleri Derneği. Yeni Koronavirüs (SARS-CoV-2) ve Plazma Protein Terapileri. Güncellendi 17 Şubat 2020. Adreste mevcuttur: <https://www.pptglobal.org/media-and-information/ppta-statements/1055-2019-novel-coronavirus-2019-ncov-and-plasma-protein-therapies> [Accessed 04-03-2020].